

Handläggare
Isabella Sauma
Telefon: 08-50819427

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-10-20

Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende. Utkast till lagrådsremiss

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende, utkast till lagrådsremiss.

Sammanfattning

I ett utkast till lagrådsremiss, Ett fönster av möjligheter – stärka rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende, lämnar socialdepartementet förslag om att medföljande barn till vårdnadshavare i skyddat boende ska behövsprövas och enskilt beviljas insatsen. Vidare lämnas förslag om barns rätt till skolgång i samband med placering i skyddat boende samt att skyddade boenden ska bli tillståndspliktiga.

Förvaltningen ställer sig positiv till lagförslagen då de främjar barns och vuxnas behov av skydd och barns rättigheter.

Bakgrund

I november 2016 fattade regeringen beslut om att ge en särskild utredare i uppdrag ta fram åtgärdsförslag för att stärka barnperspektivet för barn som vistas i skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Andra åtgärdsförslag som utredaren hade i uppdrag att ta fram var hur insatsen skyddat boende kan definieras och lagreglernas samt hur en tillståndsplikt kan utarbetas.

Utredningens betänkande, Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112), lämnades i januari 2018 och har sedan remissbehandlats. Därefter har socialdepartementet utarbetat den kompletterande promemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16). Även promemorian har remissbehandlats.

Sedan har riksdagen och dess socialutskott avhandlat betänkandet och promemorian. Enligt socialutskottet är det mycket angeläget att barnperspektivet på skyddade boenden stärks och att regeringen därför skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag till lagändringar. Utskottet pekar på tre viktiga beståndsdelar: att skyddat boende regleras som en insats till barn, att ett barns vistelse på skyddat boende omfattas av ett separat beslut och att en handläggare tilldelas för barnets ärende.

Utifrån lagförslagen i betänkandet och promemorian har socialdepartementet nu utarbetat ett utkast till lagrådsremiss. När utkastet har remissbehandlats – vilket sker nu – kommer lagrådet att yttra sig över departementets slutliga förslag. Det samlade materialet kommer sedan att ligga till grund för en proposition från regeringen med förslag om lagändringar på området.

Socialdepartementet har skickat sitt utkast till lagrådsremiss till ett antal kommuner samt till rättsliga och andra instanser. I Stockholm har kommunstyrelsen i sin tur remitterat utkastet till bland annat Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 28 oktober.

Remissen i sammanfattning

Socialdepartementet föreslår att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats till den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Medföljande barn till vårdnadshavare som är placerade på skyddat boende ska behövsprövas och enskilt beviljas insatsen med stöd av socialtjänstlagen och socialnämnden ska tillgodose barnets behov av stöd och hjälp.

En ny lag föreslås, lagen med särskilda bestämmelser om placering av barn i skyddat boende. Om det saknas samtycke från den vårdnadshavare som barnet inte placeras tillsammans med ska socialnämnden, efter ansökan hos förvaltningsrätten, kunna placera barnet i ett skyddat boende med stöd av denna lag. Departementet föreslår också att vårdnadshavaren som är placerad tillsammans med barnet ska ha bestämmanderätt gällande barnets eventuella öppenvårdsinsatser och eventuellt byte av förskola eller skola.

Vidare lämnas förslag om krav på tillstånd från Inspektion för vård och omsorg (IVO) för skyddade boenden som drivs av enskilda verksamheter. De skyddade boenden som drivs av kommun eller region ska vara anmälningspliktiga till IVO. I lagen om registerkontroll av personal finns en bestämmelse om att kontroller ska göras vid de boenden som tar emot barn. Detta ska även gälla

skyddade boenden som tar emot barn. Vid allvarliga brister i registerkontroller kan tillståndet att driva skyddat boende återkallas.

I utkastet föreslås även att barn som placeras i skyddat boende i annan kommun än hemkommunen ska ha rätt till utbildning i sin vistelsekommun. I denna bestämmelse ingår även rätten till skolskjuts om behov finns och att få fullfölja påbörjad skolgång i hemkommunen vid hemflytt.

De föreslagna ändringarna i utkastet föreslås träda i kraft den 1 juli 2023, förutom ändringarna i skollagen som föreslås träda i kraft den 3 juli 2023¹.

I utkastet framgår konsekvenser av förslagen i form av bland annat ökade kostnader för kommuner, regioner och staten. Departementet pekar samtidigt på flera positiva effekter för exempelvis barns rättigheter, brottsförebyggande arbete, jämställdhet, skyddsbehövande personer och samhällsekonomin.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorgen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att förslaget utgår från kunskapsgrund gällande våld i nära relationer och dess konsekvenser för barn. Lagförslaget stärker barns rättigheter och skydd samt skapar ökad delaktighet. Beslut om placering tas med hänsyn till barnets situation och behov på kort och på lång sikt.

Förslaget tar hänsyn till behovet att minska risken att den skyddsbehövande föräldern lämnar det skyddade boendet och att barn därmed riskerar att uppleva våld igen. Om föräldern stannar på det skyddade boendet innebär det att barn inte fortsätter bo kvar med en våldsutövande förälder, att säkerheten är i fokus, att barns behov av skola och fritid är synliggjorda samt att umgänge med en våldsutövande förälder kan regleras.

Andra positiva delar med förslaget är att det tydliggör alla parter ställning, rättigheter och skyldigheter i de fall barn medföljer en våldsutsatt förälder till skyddat boende och det genomförs mot en av vårdnadshavarnas vilja. Det bidrar till tydlighet i handläggningsprocessen och tillvaratar rättigheter hos de personer som beslutet berör.

---

¹ Skälet till att ändringarna i skollagen föreslås träda i kraft den 3 juli 2023 är att undvika en kollision mellan föreslagna författningar med anledning av att lagen (2022:131) om ändring i skollagen (2010:800) träder i kraft den 2 juli 2023.

Om en barnvårdsutrednings bedömning är att det finns behov av öppenvårdsinsatser men det saknas samtycke från en eller båda vårdnadshavarna behöver utredningen avslutas utan beslut om insats. Med nuvarande lagstiftning blir följden att om barnet fortfarande vistas i skyddat boende med en förälder sker ingen uppföljning av barnets situation och barnets rättigheter riskerar att inte bli beaktade. Lagförslaget om att barnet omfattas av ett beslut om placering i det skyddade boendet stärker barnets situation genom att det finns ett fortsatt ansvar för socialnämnden att följa upp och fortsätta bedöma barnets behov.

Förslaget om tillståndsplikt för enskilt drivna skyddade boenden samt förslaget om registerkontroll för personal bidrar till stärkt kvalitet för de barn och föräldrar som vistas i skyddade boenden.

Lagförslagen kommer att innebära fler arbetsuppgifter i handläggningsprocessen och kostnadsberäkningar behöver ta hänsyn till vilka kompetenshöjande åtgärder som behövs samt vilka resurser som särskilt krävs för att uppfylla kraven på skydd och säkerhet för våldsutsatta barn och föräldrar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Therese Grahn
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilaga

Utkast till lagrådsremiss. Ett fönster av möjligheter – stärkta rättigheter för barn och vuxna i skyddat boende

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-09-28
Therese Grahn, Chef	2022-09-28